

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. *Α1* ΤΕΛ. II 96/1970

Α1
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
Dec. 1969 / 18-2-1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Έξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κοινότητα)... Καβάγια
 (παλαιότερον ὄνομα: Καβαγία, Ἐπαρχίας Μακεδονίας
 Νομοῦ... Μακωνίας.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Δημήτρ. Τεκονάκης.... ἐπάγγελμα... Διδάκτορας...
 Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Καβάγια-Γυθείου.
 Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον. 4... μῆνας.
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
 α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Σωτήριος Μπανάκος
Ἰω. Τροκοπίου.....
 ἡλικία... 40.... γραμματικαὶ γνώσεις ἀπόφοιτος,
ἐχολοφάρχειον... τόπος καταγωγῆς... Καβάγια
Γυθείου.....

Β) ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ βοσκήν ποιμνίων ; Γενικῶς ὅλας αὐτὰς περιοχαί......
 Ὑπῆρχον αὐταὶ χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα ; ὅχι ἕως ἀρ. 1920..... ἀντ...... ἔτσι.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ.
Εἰς φυσικὰ πρόσωπα.....
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του ; ὄχι... διακείμεται... μετὰ... τὸν... γάμον... ἑαυτῶν... τῶν... τέκνων... του.....

β'. 1) Οί κάτοικοι άσχολούνται μόνον εις τήν γεωργίαν ή μόνον εις τήν κτηνοτροφίαν ; ή συγχρόνως εις άμφοτέρας, δηλ. τήν γεωργίαν και τήν κτηνοτροφίαν ;

Συγχρόνως... εις άμφοτέρας.

2) Οί τεχνίται (δηλ. οί βιοτέχναι) άσχολούνται έν παρέργω και εις τήν γεωργίαν ; ... *Ναι*

γ'. 1) Εις τά μεγάλα κτήματα : τών γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τών μοναστηρίων ποιοι εργάζοντο εις αυτά ; και υπό ποίους όρους ; ώς άτομα ή μέ δλόκληρον τήν οικογένειάν των ;

Αν υπήρχον... ποια.

2) Πώς έκαλοϋντο οϋτοι ; (κολλήγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημασκατόροι κλπ.)

Ποια ήτο ή κοινωνική των θέσις ; ...

3) Ποια ήτο ή άμοιβή των ; (εις είδος ή εις χρήμα) ;

4) Έχρησιμοποιούντο και εργάται ; έποχικώς, δηλ. δια τó θέρισμα, τó άλώνισμα, τόν τρυγητόν ή δι' όλον τόν χρόνον ; Από ποϋ προήρχοντο οϋτοι ; ήσαν άνδρες μόνον ή και γυναίκες ; ποίαν άμοιβήν έλάμβανον ; ήμερομίσθιον εις χρήμα ή εις είδος ;

Ναι. Έποχικώς. Έκτοπιολ. και από ήμερομίσθια χωρία. Άνδρες και γυναίκες ήμερομίσθια εις χρήμα.

5) Έχρησιμοποιούντο και δούλοι (ύπηρέται) ή δούλαι ; Έάν ναι, από ποίους τόπους προήρχοντο ;

Όχι

6) α) Οί νέοι και αί νέαι του τόπου ποϋ έπήγαιναν δι' άνεύρεσιν έργασίας ;

Εξ τών γειτονικά χωρία

β) Έπήγαιναν έποχικώς : ώς εργάται

ή ως τεχνίται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφείς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (έμποροι) κλπ. ; ...

ή εποχικώς ; ή εργάται

δ'. 1) Πώς ελιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καύσιν: α) τῆς καλάμιās μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὄργωματος;

Με ζωϊκὴν κόπρον.

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ..

Τ.δ. 1870. 1922 μ.ε.

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ..

Ἀπὸ τοῦ 1870.

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατασκεύαζε τὸ ἄροτρον αὐτό ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; κατ' ἀρχὰς μερὰ πλεονέκτημα.

Τὸ δίφτερον. Τὸ μονόφτερον. Ἐξ τοῦ 1870. Τὸ δίφτερον ἔχει ὄρα γενικῶς.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον μετὰ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

- 1..... 4..... 7..... 10.....
- 2..... 5..... 8.....
- 3..... 6..... 9.....

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει;) Ἐξ ἀρχῆς. Ἐξ ἀρχῆς.
- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ Ἀκρόμη. μερὰ πλεονέκτημα. Τ.δ. 1870.

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν) ... *ἡ κόμη*

5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ ... *ἡ κόμη*

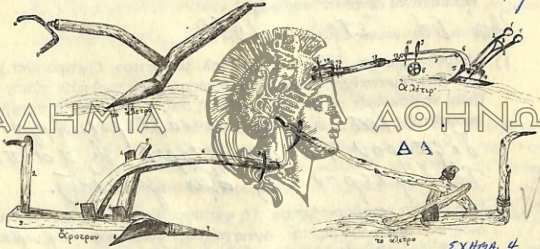
στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον

οἱ ἰσθιοὶ οἱ γεωρ. β. ο.

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ; *ὡς τὸ ἐχθρ. 4. οὐδὲν εἶναι διαφορά.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

F

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον(1) καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	6.	11.
2.	7.	12.
3.	8.	13.
4.	9.	14.
5.	10.	15.

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν άνωτέρω άριθμησιν).

4) Τò ύνί. Τò ύνι τοῦ ξυλίνου άρότρου ήτο (ή είναι) μιᾶς μορφῆς διά τήν άροτρίασιν όλων τῶν ειδῶν τῶν χωραφιῶν; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κήποι) καί τῶν πετρωδῶν. - Ίχνογραφήσατε ή φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ύνι (ή τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καί σημειώσατε τήν χρήσιν ἐκάστου.

Ήτο... μιᾶς... μορφῆς... ὅς... τὸ... εἶδος... 1.

ύνι

5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ άρότρου;

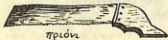
6) Ήτο (ή είναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ή σιδήρου; Σχ. Ήτο...

Σήμερα... ἔχει... ὅς... 61.
 ὅς... ὅς... 67 & 64.

7) Ἔργαλεῖα διά τήν κατασκευήν καί ἐπιδιόρθωσιν τοῦ άρότρου (π.χ. σκεπάρι, πριόνι, άριδί, άρνάρι, ξυλοφαί κλπ.).....

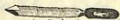
Σκεπάρι, πριόνι, άριδί, άρνάρι, ξυλοφαί, ΣΙΣ-
 ΚΟ ΕΚ ΣΤΑΥΡΟΥ, ΣΙΣ-ΦΑΙΝΑ ΕΚ ΣΤΑΥΡΟΥ.....

πριόνι

άριδα

ρινι ή ξυλοφαί (άρνάρι)

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτρον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *Βόες. Ἄλλο... γ. μ. β. ο. α. λ. ...*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; *Δύο. Ἄλλο...*
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *Ἦτο... ἀναγκαῖος.*

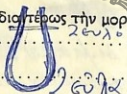
Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λούρα, ζεῦλες, πιζεῦλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

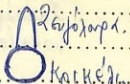
ΑΘΗΝΩΝ

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερώς τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. *Ζεύλο κάρφι.*

- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λούρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

Κρικέλι.

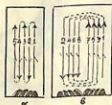
- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; *Ὀβδύπτερος.*

Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὄργωνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακίαις) κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα (α);

Ὅς... π.β... σχεδιάγραμμα (α).....

ἢ ὄργωνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σημειώσατε μετὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὄργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρῆσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὄργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (ἀπλ. σπορῆς ἢ σποριῆς, γτάμιες, σισσιές, μεσδράδες κ.λ.π.);

Ἐγίνετο... καὶ γίνεται... ἀκόμη ἐξ...
σποριῆς

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); με αὐλακίαν;

Με αὐλακίαν

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηθῆται ἄροτρον; Εἰς... τὸν... κ.λ.π. Διήμαν... Λεβκίαν... (Δοξ... Μ.κ.ν.η.) καὶ... ἐξ... καὶ... μέρη... ὅπου... δὲ... ἀποκλινόν... ἰά

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὄργωματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρῆσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Διάνοιξις... αὐτῶν... ἀδρακῶν... πλαγίως...

Εἰς ποῖα ὄργωματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. *Εἰς... σπορὰ καλλουργίας... ἐν... δημητριακῶν... γεωργίας... εἰς... ἄλλων...*

γ) Ἀροτριάσεις (ὄργωματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὄργωματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὄργωματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. *Δύο...*

Ἐνα κατὰ τὸν φεβρουάριο καὶ ἕνα κατὰ τὸν Μάρτιο-Ἀπριλίιο. Ἐπὶ πρῶτον γέμται ὄρκαμα καὶ δεύτερον γέμται διβόλισμα...

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν (Ἀπαυτήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Ἐγένετο 4-5 ὄργωματα κατὰ τὸν μήνα φεβρουάριον - Μάρτιον ἢ Ἀπριλίον. Ἐπὶ 3 ἡμέρας γέμται ὄρκαμα...

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν να ἀφεθῆ ἄσπαρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρο-νάπαυσιν, διὰ να σπαρθῆ κατόπι σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

Ἐπὶ 5 ἔτη...

4) Πόσα ὄργωματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; *Δύο... φεβρουάριον - Μάρτιον ἢ Ἀπριλίον*

5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους;

Ὁ... ὄρκαμα... ἢ... εὐακκόμα...

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ;

Μὲ σιδηρὸν βουκέντρον, ἢ ὁποῖα ἐξ τοῦ γυθίου μέρους ἔχει παρασκευθῆ πρὸς τὸν σκοπόν ἀδελφῶν.....

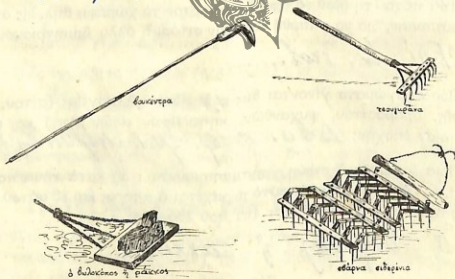
2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργανον ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα);

Ναί

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματα τινῶν ἐκ τούτων).

Ἡ ὀργωθὴ τῶν μερῶν πρὸς δεξιὰ ἔχουν ὀργωθῆ γίνεται μὲ τσαπί ἢ κασμά

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσαπί κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

Κασμάς, Τσάνα, Ζιγάρι, (εἰς ν. ἔβρον
καὶ ἑστ. ἔβρον τῆς Τσάνας)

6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

2-3... Ἐργάρι... Καλοῦνται... βοῦχοι... ἢ... Ἐργάρι...
... ἑστ. ἔβρον... ἰδικιτῆρι... ὀκ. ἑστ. κ.

7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὄσπριων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἴδους.

... ἐστ. καλλιέργειαν... ἡ καλλ. εἰς...
... ἐστ. καλλ. εἰς...

8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.

... ἐστ. ... ἡ καλλ. εἰς...
... ἐστ. καλλ. εἰς...

9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμηλῶν· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῆς (βραγιῆς) καὶ ἄλλως.

... ἐστ. αὐλάκια...

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

Μ.ε. τὸ δρεπάνι.
 τὸς τὸ μαχαίρι. 1

1.

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

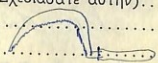
2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσοι) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα).

Με δρέπανα ἢ με τὴν κόσσα.

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὀμαλή ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσετε αὐτήν).

ὀδοντωτή

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσετε ἢ φωτογραφήσετε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

ἡ χειρολαβή του ἦτο κατεσκευασμένη με ξύλο.
 ὁ σκελετός ἐξήνετο ἀπὸ σιδήρου.

- 5) Ποίος κατεσκεύαζεν αυτά τὰ θεριστικά εργαλεία; (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) *Οἱ... εὐαγροὶ καὶ... ἐξένητο... προμήθεια... μας... ἐξοίμει... καὶ τὰ κρησπίον.*
- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσης καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *Ὁ βδέτοξε ἦτο ἐν χρ. ἡμ.*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σικάλις κλπ. *Ε.γ. 20 ἐκατοστ. ἔτρα.*

- 2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *Σ.φ.π. ἢ φ.α.π.α. Δ.Θ.Η.Ν.Ω.Ν*

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦ τὰ δράγματα (δραξίες, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰι ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *ἔστ... ἢ πρὸς τὸν... αἰ... ἴδιοι... αἰ... θεριστὰι. Ἐν... ἡντιχέρῃ... ἄλλοι... ἐργάζαι... ἔνδρυ... ἢ... πρὸς κ.η.τ.α' ἢ φ.α.π.α. ἢ πρὸς τὸν... ἀπὸ... τὸ... ἐδάφ. καὶ... ἔνδρυ... καὶ... δ.σ.π.α.*

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πίασμα τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *Πολλὰ... ὁμοῦ. Δέκα... ἡντιχέρῃ... ὄχι... ἢ... πρὸς κ.η.τ.α'... εἰς... ἢ... πρὸς τὴν... α.δ.τ.α'... κατεύθυνσιν.*

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
λοῦνται ἀγκαλιές.

β. ε. γ. ο. σ. τ. α. υ. φ. ψ. ρ. δ. λ. ο. ζ. α.

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματῆαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ;

*Ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Ὑπῆρχον, εἶπε.
κατακτα. ἡμερῶν.*

2) Πῶς ἤμειβοντο οὗτοι με ἡμερομισθίον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρήμα (ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθίον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογία).

*Μετὰ ἡμερομισθίον. Εἰς χρ. ἢ εἶδος.
ἡμερῶν φαγητοῦ. ὀνομαζομένου τοῦτα μερο-
μισθίου. ἄνευ φαγητοῦ. ἡμερῶν. τοῦτα εἶδος.
κατὰ ἀποκοπὴν καὶ ἡμερῶν. τοῦτα εἶδος.*

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσην (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

*Διὰ τὴν ἔναρξιν. κλωσάρα. εἰς τὰς χεῖρας.
Διὰ τὴν περιεβάλλοντο. κλωσάρα. εἰς τὴν
μέσην τοῦ σώματος.*

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμὸς ;

Μ.δ. Ἡ. πρὸς ἑβδ. ἡμέρας... ἢ... Τρίτη, Ἐβ. Σάββατον
καὶ... ἢ... Κυριακὴ.....

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. ...

Μ.δ. Ἡ. πρὸς ἑβδ. ἡμέρας... ἢ... Τρίτη, Ἐβ. Σάββατον
καὶ... ἢ... Κυριακὴ.....

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποῦ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μετὰ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι εἶδηον. ...

Μ.δ. Ἡ. πρὸς ἑβδ. ἡμέρας... ἢ... Τρίτη, Ἐβ. Σάββατον
καὶ... ἢ... Κυριακὴ.....

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶν.

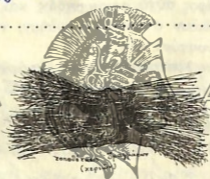
- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχτες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Μ.δ. Ἡ. πρὸς ἑβδ. ἡμέρας... ἢ... Τρίτη, Ἐβ. Σάββατον
καὶ... ἢ... Κυριακὴ.....

- 2) Πώς γίνεται τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελουσιδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Συνηθ. ἄνδρες. 0.9. 1911. τῆς μετῆ.
 φέρει... 12.5. ἄρον... 1.8. 1911. τῆς
 δεμάτια... 1.8. 1911. μετὰ τῆς 1.8. 1911.
 τῆς... 1.8. 1911. κατὰ τὸ δέσιμον...
 δ. ε. ν. Ἐ. χ. ρ. η. ε. β. ο. π. κ. ε. ζ. η. θ. δ. ε. ζ. η. θ.
 ἐργασίαν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνουντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συγκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συγκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο;.....

ἠφ' ἑαυτοῦ... εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ ἀγροῦ.
 ἀφ' ἑαυτοῦ... ἀφ' ἑαυτοῦ.
 10-20... εἰς... πᾶσα μερῆς.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

Η...καλλιέργεια...ἀρχικῶν...ἀπὸ τοῦ...1.200 μ.ε.
Τ.π. ... 2.4.1931.....

- 2) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρον κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.....

Μὲ...σκαπάνην ἢ μὲ...ἄροτρον.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 1) Ἐσνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξήρα χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐὰν ναί, περιγράψατε πῶς ἐγένετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

Παραδόξως...δ.χ.ι. ἢ...διατροφή...καὶ...ἐγένετο
μ.ε...δ.χ.υ.ο.ο. Ἀρτόμερον...καὶ...ἢ καλλιέργεια
ἐγένετο...μ.ε...ἄροτρον...καὶ...μ.ε...δρεπάνι...ξήρανσις
μ.ε...π.α.φ.ο.α.π. ἢ...τ.α. ἢ...ἢ...φύλαξις...ε.δ.

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποίον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). Κοιλιθὲς (Προσοκά)...καρὰ...τ.α. μ.ε.τ.ο. - Τόλια...μ.ε...δρεπάνι.
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) *το δέντρο... έγινε... δέντρο... χριστιανική...
 εχρησιμοποίησε... το... και... Αρράβες... εχρη-
 σίμορα... Μακάρια... γ... γ...
 Σημείωση εχρησιμοποίησε ημερήσια... Καθέλλη.*

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ άλώνι, εἰς τὴν αὐλήν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Μεταφέρω... εἰς τὸ άλώνι.

2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σαρῶν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; *ἤτοι εἰς σαρῶν.*

*Εἰς σαρῶν. Τοποθετοῦνται... εἰς... ε.χ.φ.μ.α...
 Π.χ. φ.σ.δ.σ. γ.ε.φ.α.*

3) Ὑπήρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας άλώνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ άλώνι;

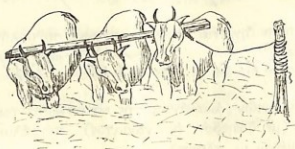
Ἦν ἔρχετο... ἀνέκαθεν... ἄλωνα... ὄχι.

4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ άλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλήν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν;

*Ἐξωθεν... τοῦ χωρίου, π.χ. ἐξω...
 κ.τ.μ. κ.τ.μ.*

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

ταλ... δ... ε... ζ... η... θ... ι... κ... λ... μ... ν... ξ... ο... π... ρ... σ... τ... υ... φ... χ... ψ... ω...
ταλ... ε... ζ... η... θ... ι... κ... λ... μ... ν... ξ... ο... π... ρ... σ... τ... υ... φ... χ... ψ... ω...

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχρυσποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλώ-
νιου ξύλινος στύλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος σπηγεράς,
στρούλουρας, δουκάνη, βοικάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

σ... ζ... η... θ... ι... κ... λ... μ... ν... ξ... ο... π... ρ... σ... τ... υ... φ... χ... ψ... ω...
ταλ... ε... ζ... η... θ... ι... κ... λ... μ... ν... ξ... ο... π... ρ... σ... τ... υ... φ... χ... ψ... ω...
ταλ... ε... ζ... η... θ... ι... κ... λ... μ... ν... ξ... ο... π... ρ... σ... τ... υ... φ... χ... ψ... ω...

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στύλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνιῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεде-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

...*τοῦ β.χοι.ν. β.ω.ν.δ.ε.ε.π. με' θ.μ.β.μ.*

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐζευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἐπὶ τοῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακὰ. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακὰ με' ἀλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) Ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

...*ε.δ.ω. ιδ.ε.ω. ε.χ.ε. χ.ρ.ν.β.ι.κ.α.ρ.ο.ι.ν.θ.η.*
π.ο.ε.

δ) Ἀπό ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

Ἀρχίζει 9-10.00'
 Διακόπτεται 17-19.00'

12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν);

Τὸ δικράνι, τὸ ζουάρι
 τὰ δρυμνικὰ ἢ τὰ κρόκικα.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχους ;

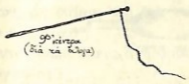
Ναι

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτὴν). (Βλέπετε κατωτέρω εἰκόνα).....

Ναι. Διὰ τὸν ἡμιόκτου ἢ β. β. π. α. γ.
 διὰ τὰ βοδία ἢ γουκέντρα. Μήκος = 1,50-2

15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν

.. *Ἀλωκία*

16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

.. *ἄχυρα*

17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με' ἴδικα του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. κοπάϊηδες, καλούμενοι ἀλωνιστῆς καὶ ἀγωνιστῆς), οἱ ὅποιοι εἶχον βόδια ἢ ἀλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν

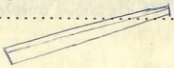
*Συγγενῶν... οἱ ἴδιοι... ὅταν... διατίτων... ζῶα.
οἱ... εἰδικοί... ἀλωκίαι... ἀνωφύλλοι...
ἀλωκίαι*

18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με' ζῶα καὶ με' ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με' χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με' ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα)

*Ναί... τὸ κοπάνισμα... τῶν... ελαχίστων... με'...
... τὸν κόπανον...*

19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

*Κόπανος... ? εἰς... ἀγριοξύλου... εἶχεν... μήκος 50-80 ἐμ.
καὶ πλάτος 3-5 ἐμ.*

και εις την άχυροποίησιν τών σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τόν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπό τούς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) Ἐπι... τοῦ δακτύλου τοῦ... ἀριστεροῦ... ἢ... ἐξ αὐτοῦ... ἐξ... κί... καρποῦ...
 ... τοῦ... καρποῦ... ἐξ... ἐξ... μί... ἐξ... τοῦ διαχωρι...
 ... τοῦ... καρποῦ... ἐξ...

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῶων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναι, ποῖα ;
 Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

Καρποῦ... τοῦ... τραγούδι...
 Κατὰ τὸ κοπάνισμα... εἰδικὰ...
 ... τοῦ... τοῦ... τοῦ...

23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΝΕΟΤΗΤΩΝ

β'. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ: λειῶμα, ἐν Κρήτῃ: μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην: θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον: δικριάνι, ἀλλαχοῦ: δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.

... τοῦ... τοῦ... τοῦ...
 ... τοῦ... τοῦ... τοῦ...
 ... τοῦ... τοῦ... τοῦ...

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
 Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμόν τοῦ ἀχύρου

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο

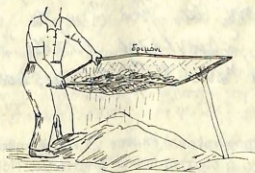
6) Ἐφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;.....

*Μ.Ε. Ζ.ὸ. κόσκινα... καὶ τὸ δριμόνι...
 Γ.Ι. κ.ε.α. Μαί. μ.ε. εὐρωθερα.....*

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποῖα ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπτηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ; *Ναι... Σωρεύεται... κ.τ.λ.*

*τὸ... ζ. ζα. ρ. ι. χαράσσεται... μέ. τὸ δ. κρι. κ. ι. ὁ...
 τὸ... κωροῦ... χαράσσεται... εὐφ... εὐφ... καὶ ὀρν...
 ἔμπτηγνύεται... ἐν τῶν... κωροῦ... τὸ... κωροῦ... τὰ...
 θ. ι. κρι. κ. ι. ἔμπτηγνύεται... ὁ... κωροῦ... κωροῦ... ὀρν... κωροῦ...*

8) Ἄλλὰ ἐπειδὴ πρὸ τοῦ να μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, βριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

*Ὄταν... κωροῦ... τὰ... ζῶα... τὸ... ἄλωνα... τὰ...
 ἐργαλεία... ὁ... ἄλωνα... τὸ... ἄλωνα... ἄλωνα...
 κωροῦ... καὶ... ἄλωνα... κωροῦ... μέ. κω... ἐν τὸ... ἄλωνα...*

γ'.1) Ποῖα ὄφειλαί πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἄλωνα; π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποῖα ἦτο ἡ συνθήεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἄλωνα; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἰπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον; Ἐν τῇ... κηλ... οἰκίῳ... εὐαγγέλιον...
 ἐν... τῷ... ἐπιθῆναι... τῷ... ἐπιθῆναι... ἐπιθῆναι...
 Ν. Τ. Ρ. Ε. Ν. Κ. Α. Σ.

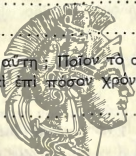
5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα; ...

Μετὰ τὸ ἀλώνισμα.

6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχυῶν,
 τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ; ...

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς τοῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Δ'. ΕΤΗΣΙΑ ΠΥΡΑΙ

α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμνα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

τῶν... δ'... ἐπιθῆναι... κηλ... οἰκίῳ... εὐαγγέλιον...
 κατὰ... τῷ... ἐπιθῆναι... τῷ... ἐπιθῆναι... ἐπιθῆναι...
 τοῦ... χι... ἐπιθῆναι... τῷ... ἐπιθῆναι... ἐπιθῆναι...

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος; ...

17-18... 19-20... 21-22... 23-24... 25-26... 27-28... 29-30... 31-32...
 17-18... 19-20... 21-22... 23-24... 25-26... 27-28... 29-30... 31-32...
 17-18... 19-20... 21-22... 23-24... 25-26... 27-28... 29-30... 31-32...

- 3) Τί καίονται εις τὰς πυράς αὐτάς (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

Μάνον... Ζύζα...

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς)

Και... τὴν... μ... Παρασκευῆ... Ἐκαί... ε...
ὁμοίωμα... τ... αἰ... δ... α... γ... κ... ε... φ... ἔ... ν... ο...
μ... ε... χ... ν... ρ... ο... τ... ο... π... ρ... α... λ... ι... α... τ... ο... ἔ... κ... κ... ρ... ο... γ... ο...
τ... ο... π... ρ... α... λ... ι... α... τ... ο... ἔ... κ... κ... ρ... ο... γ... ο...
τ... ο... ἔ... κ... κ... ρ... ο... γ... ο...
τ... ο... ἔ... κ... κ... ρ... ο... γ... ο...

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εις τὸν τόπον σας

Ἐν... τῷ... π... ρ... α... λ... ι... α... τ... ο... ἔ... κ... κ... ρ... ο... γ... ο...
τ... ο... ἔ... κ... κ... ρ... ο... γ... ο...
τ... ο... ἔ... κ... κ... ρ... ο... γ... ο...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Τὸ ἔσπερον τῆς Μ. Παρασκευῆς /
ξεκρεμάτο ἐν τῶν... γ... κ... ρ... ι... τ... ο... ἔ... κ... κ... ρ... ο... γ... ο...
ταύτῃ τὸ ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα /
καὶ ἀπὸ ἐποποδοτήσας ἐντὴ τοῦ /
ὁμοιώματος μία ἐθδική κρατὶς κα- /
τασκευασμένη πρὸς τοῦτο ἀπὸ νέου /
τοῦ χωρεῖο, καταρμένῃ διὰ δαίτησιν /
ἔχοντο πυροδοτήσας διὰ βραδυκαύτων /
πυράρχου ἔχοιχέν με ἀποτέλεσμα /
τῆ ἀφροσ ἐκκενοδότησας τοῦ ὁμοιώ- /
ματος καὶ τῆ δίκην τῶν ἐν τῶν ἀφρο-

32
Ἐν Κωνσταντίνῃ τῆ 18-2-70
Ἡ Ζέσητας καὶ ἀντιγραφικῆς.

ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ.

1. ΣΕΛΙΣ 1. ΕΡΩΤΗΣΗ 3.

Ο πατήρ Κρατάς εν μέσω της περιουσίας δια την ωστήριον του, καθάρμενος "Γεροθρόνη".

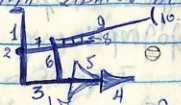
2. ΣΕΛΙΣ 3. ΕΡΩΤΗΣΗ 1(ε').

Τα άρσπρα κατασκευάζονται από ειδικού ρουφού του Γροβιά.

ΑΡΧΑΙΑ ΜΑΤ.ΕΝ. ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΧΡΗΜΑΤΑ

κατασκευάζονται από ειδικού ρουφού άρσπρα, ή βαρκοροποτήκτου.

ΣΧΗΜΑ ΣΙΔΗΡΟΥ ΑΡΩΤΡΟΥ

- 1. Σταγίδα
- 2. Βίδα
- 3. Αγκιτροπόδι
- 4. Ώτι
- 5. Σφήνα
- 6. Σταίθη
- 7. Σκεπή σταβάρια
- 8. Βίδες
- 9. Στεβάρι
- 10. Κροδί

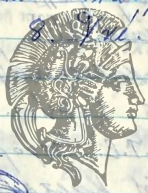
2.

3. ΣΕΙΡΑ 4. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ 3.

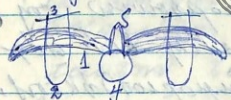

1. Σταλίδα 2. Κρικέλι. 3. Αστραπόδι.
 4. Σφύρα ή άρπας. 5. Πάση 6. Καβλαρόνι.
 7. Φτερό 8. Ψαλί. 9. Σταβάρι
 10. Κηρύδι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ζυγός. 2. Ζεύλα. 3. Ζευλοκάρφι.
 4. Κρικέλι 5. Ζευλόβουρα.

4. ΣΕΙΡΑ 8. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ 6.

... αρχισόν με' αερόπτερον. Συνήθησαν
 τα' εδάφη αυτα' διατείνοντα από μικρά
 κομμάτια κατασκευασίμου γης, με σταγύ

αρχών ή περιόδου εδάφους.
 Ταύτα εκλαμβάνο "Γεωλόγια" και
 εν τών τ. δήμου Γεωγραφον (δου. μάτη)
 "Γαρδίνες".

5. ΣΕΡΙΣ 24. ΠΕΡΙΟΔΟΣ 20.

Το κοράκιμα έγινε και δια
 μικράς ποσότητας εδάφους, π.χ. δια
 μίαν φουριά, εδάφους ή κομμακι
 να δώ έχω αγοράσει ή από τρεφ
 κατασκευή εδάφους, τρεφνή δια
 να μην αγοράσει ή δανείσει.

6. ΣΕΡΙΣ 29. ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1.

Το χωρίον Καστάνια έχω
 απαλλαγή τής φορολογίας
 τής έκτασης, δια Β.Δ.
 "Οφείλεις ή μάτη και το χωρίον
 Καστάνια επεδόξην κατασκευή
 από τής Τούρκου".